

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Responsiones Adversariorum refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Contra est tertiò. Quòd S. Augustinus non efficaciter probat: æqualitatem personarum contra Arianos, siquidem præter magnitudinem absolutam, forent tres magnitudines relative, in quibus Divinæ persona forent necessariò inæquales. Unde

12. Probatur secundò eadem minor ab absurdis. Si darentur tres relative magnitudines & perfectiones, tolleretur æqualitas inter Personas: consequens repugnat doctrinæ fidei, traditæ in Symbolo Athanasii, in hac Trinitate nihil prius, aut posterius, nihil majus, aut minus: sed totæ tres personæ coeternæ sibi sunt, & coæquales.

Sequela probatur. Inter ea, quæ specie differunt, non est æqualitas, sicut neque inter numeros specie diversos; sed illa tres magnitudines, bonitates, perfectiones relative specie differunt, sicut & ipsæ relationes & proprietates personales differunt: ergo non essent inter se æquales; præsertim cum rerum inæqualitas plerumque desumatur à specifica diversitate virtutis, bonitatis, perfectionis.

13. Præterea sequeretur, quòd duæ vel tres personæ facerent complexum perfectius, quàm singulæ; nam in singulis una tantum, in omnibus vero omnes perfectiones relative formaliter relucere, est autem perfectius, habere plures perfectiones formaliter, quàm pauciores: atqui hoc iterum repugnat summæ & infinitæ tum actualitati & perfectioni, tum æqualitati Divinarum personarum.

14. Denique sequitur, quòd nulla persona sit perfectus DEUS; consequens iterum repugnat doctrinæ fidei in Conciliis & PP. expressæ: ubi D. Athanasius in Symbolo de Filio dicit. *Perfectus DEUS, perfectus homo.* & D. Anselmus in monolog. c. 14. *Est autem perfecte summa essentia Pater, & perfecte summa essentia Filius: Pariter ergo Pater perfectus per se est, & pariter perfectus Filius per se est; sicut uterque sapit per se.*

Sequela probatur. Si Filius esset perfectus DEUS, tunc acciperet à Patre Divinitatem secundum omnem perfectionem, quæ formaliter in illa reperitur: sed perfectio relativa paternitatis, quæ tamen esset perfectio simpliciter simplex melior ipsa, quàm non ipsa, & formaliter efficiens Divinitatem, à Patre non communicatur Filio, quippe qui secundum definitionem Conciliorum. *Pater omnia dedit, præter esse Patrem: ergo Filius non esset perfectus DEUS.*

§. III.

Responsiones Adversariorum reselluntur.

15. Respondent Adversarii primò ad oppositas auctoritates. Quiddam sit de relatione prædicamentali, altem relationem transcendentalem dicere perfectionem. Ita Derkennis cap. 3. §. 1. sed nihil ad rem: quia Divinæ relationes formaliter terminantur ad terminum correlativum, & habentes oppositionem relativam magis se habent ut relationes prædicamentales, quàm ut transcendentales.

16. Respondent secundò. Quamvis relatio non sit infinita in omni genere, esse tamen infinitam in genere relationis, quia non potest dari perfectior paternitas in ratione paternitatis, quemadmodum etiam natura in ratione & linea natura, intellectus

Divinus in ratione intellectus est infinitus, absque hoc, ut exprimat perfectionem alterius lineæ. Ita Vasquez. Tann. Vecken. disp. 32. cap. 6.

Sed contra est primò, quòd instantia proposita est solvenda ipsis Adversariis; licet enim natura & intellectus ut substantiæ nostro modo concipiendi, non expriment perfectionem & infinitatem alterius lineæ v. g. volitivæ; tamen actu formaliter à parte rei perfectio natura est perfectio voluntatis, & omnis alterius lineæ: idque exigit realis formalis infinitudo ipsius: at verò una relatio à parte rei actu excludit alteram; adeoque supposita hac responsione non haberet infinitatem perfectionis. Sanè D. August. per hoc infinitatem Divinam explicat, quòd omnia prædicata Divina in se invicem infinite includantur. Audi ipsum l. 6. de Trinit. cap. 10. pulcherrimè differentem: *omnia in se infinita sunt, & singula in singulis, & omnia in singulis, & singula in omnibus, & omnia in omnibus, & unum omnia.*

Contra est secundò. Quòd S. D. in 1. dist. 7. q. 2. a. 2. dicit: *eadem dignitas numero, quæ in Patre est paternitas, in Filio est filiatio.* Sed per Advers. alia esset dignitas & infinitas perfectionis in paternitate, quàm in filiatione.

Contra est tertiò: Quòd tota SS. Trinitas esset tam intensive quàm extensive perfectior, quàm quælibet persona seorsim sumpta; siquidem formaliter haberet omnem infinitatem relationum, quàm non habet quælibet persona singulariter accepta.

Respondent tertiò ad oppugnationem æqualitatis. Nullam sequi inæqualitatem in Personis, neque quòd una Persona careat perfectione, quàm habet altera: quia licet Pater v. g. non habeat perfectionem filiationis, vel Filius perfectionem Paternitatis, habet tamen illam radicaliter, sive eminenter, in quantum habet identitatem cum essentia, in qua Paternitas radicaliter continetur.

Sed contra est primò. Perfectior est modus habendi perfectionem formaliter, quàm tantum radicaliter, ubi modus formaliter habendi est absolutus ab imperfectione: sed in ente infinite perfectio debet esse modus habendi perfectiones infinite perfectus: & ideo DEUS per simplicitatem possidet omnes suas perfectiones: ergo non tantum radicaliter, sed etiam formaliter debet continere omnem perfectionem relativam, cum iste modus habendi sit absolutus ab omni imperfectione.

Secundò. Aliter se habet perfectio, ut in se ipsa formaliter perficiens, quàm prout continetur in causa, vel radice: ergo aliter perfectio paternitatis esset in Filio, qui ipsam tantum continet radicaliter, quàm in Patre: qui eandem habet formaliter, & consequenter in perfectione non essent æquales.

Tertiò. Ideo virtutes temperantiæ, fortitudinis, &c. non sunt formaliter, sed eminenter in DEO, quia sunt perfectiones habentes admixtam imperfectionem: sed perfectiones relative nullam habent admixtam imperfectionem: ergo deberent Divinis Personis formaliter inesse.

Quartò. Quantumvis attributa Divina Sapientiæ, veritatis, &c. à Filio DEI hoc ipso emi-

nenter possideantur, quia in essentia tanquam virtuali radice continentur; si tamen per impossibile illa non haberet etiam formaliter, non esset infinite perfectus: ergo pariter tametsi perfectionem Paternitatis habeat eminenter & radicaliter in essentia habita; non tamen erit infinite perfectus, quia eandem non habet simul formaliter.

18. Respondent quarto. Ut qualibet Divina Persona in perfectione alteri sit æqualis in perfectione, sufficere circuminfectionem, quam Græci *περικεκασι* appellant; vi cuius est Pater in Filio, ut Principium in termino, & Filius in Patre seu terminus in principio. prout videtur sensisse D. Anselmus in Monol. c. 57. dicens. *Jucundum est intueri in Patre & Filio, & utriusque spiritu, quomodo sint in se invicem tam æqualitate, ut nullus alium excedat.* Ita censet Lambertus.

Sed contra est: quod ratione circuminfectionis Persona Divina non habet formaliter, sed terminativè solum relativam perfectionem haberet: sed hoc ipsò non haberet modò perfectissimo omnem perfectionem: quia habere aliquam perfectionem formaliter intrinsicè melius est, quam illam solum habere extrinsecè per modum termini, vel principii, & ideo adhuc sequeretur, quòd essentia Divina & tota Trinitas formaliter continens omnes perfectiones relativæ essent quid melius & perfectius, quam Persona singillatim accepta.

Et confirmatur instantià supr. adductâ. Si per impossibile Filius non haberet formaliter aliquam perfectionem absolutam, quam habet Pater, quantumvis illam haberet per circuminfectionem, tamen non esset æqualis Patri, nec esset perfectus DEUS: ergo idem sequitur, si formaliter non habeat omnem perfectionem relativam.

19. Respondent quinto: Tantum sequi, quòd daretur in Divinis inæqualitas, vel majoritas extensiva perfectionum; non autem intensiva, quam relationes ex propria ratione non exprimunt, sicuti *DEVS homo* est complexum tantum extensivè perfectius, quam *DEUS solum*. Sic Arriaga d. 49. sect. 3. Lugo, aliique.

Sed contra est. Essentia unà cum attributo sapientiæ v. g. est etiam intensivè perfectior, quia ipsi superadditur perfectio alterius lineæ virtualiter distincta: sed etiam relatio addit essentiæ perfectionem lineæ relativæ virtualiter distinctam: ergo pariter essentia Divina, vel tota Trinitas unà cum omnibus relationibus constituunt aliquid melius & perfectius formaliter, quam singulæ Persona seorsim sumptæ. Antecedens claret: aliàs quippe, si per impossibile deesset Filio aliqua perfectio attributalis, nihilominus haberet omnem infinitam perfectionem intensivè, quod est manifestè absurdum.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

20. Obijciunt primò varia testimonia acervata imprimis ex Conciliis. Nam præter locum VI. Synodi Gener. etiam in Concil. Nicæno dicitur, Verbum esse *Personam perfectam ex perfecta: & Filium perfectum, sicut Patrem.* & quòd sit *Trinitas simplex ex tribus perfectis.* & in II. Synodo Gen. in *tribus perfectissimis hypostasis, sive in*

tribus perfectissimis Personis. quæ testimonia Græcè & Latinè reddita videre est, apud nostrum Lambertus. de Aguirre.

Respondeo cum Eodem, ex his & similibus testimoniis nihil adversus nostram sententiam evincit. præterquam enim, quòd hypostasis apud Græcos concretè sumatur pro ipsa persona, ad hoc non secundum abstractam rationem substantiæ quæ relativæ: quo sensu utique quælibet persona nominat perfectionem propter includam perfectionem naturæ Divinæ & esse substantiæ: plus non sequitur, quam quòd omnes hypostasis & persona sint perfecta unicè perfectione essentia & esse Divini diffusâ per omnes, adeoque sint tres Persona perfectæ, & tres perfecti non substantivè, sed adjective: quemadmodum in Symbolo Athanasii dicitur: omnes esse sibi coæternos & coæquales (nimirum adjective), esse tres Persona habentes eandem æternitatem) cum tamen prius dicatur; & tamen non tres æterni (nimirum substantivè) sed unus æternus.

Igitur eodem sensu sunt tres perfecti adjective, non substantivè: & tam parum ex isto modo loquendi inferitur multiplicatio relativæ perfectionis, quam parum ex altero modo loquendi inferitur multiplicatio relativæ æternitatis.

Similiter quàm parum inferri potest multiplicatio relativæ Divinitatis, cum dicitur in Symbolo Nicæno, *DEVM de DEO, Lumen de Lumine;* tam parum inferitur multiplicatio relativæ perfectionis, cum dicitur *perfectus ex perfectis,* sed indicatur solummodò ordo processionis, quæ Filius à Patre uti Divinitatem, sic patitur accipit perfectionem.

Eandem expositionem admittunt plurima testimonia SS. PP. præsertim Græcorum, quæ in hunc favorem Adversarii agglomerant. Certe cum eorumdem scopus foret summam Personarum æqualitatem contra Anomæos & Arianos aliter, non poterant tres relativæ perfectiones intelligere, utpote quibus se ipsos potius, quam Arianos oppugnassent. Triplicia tamen sunt testimonia difficilioris expositionis: primum est Damasceni, qui l. 1. fidei c. 11. videtur hanc interpretationem excludere, cum dicit: *secundum causam & causalem, & personalem perfectionem, id est, existentiæ modum differentiam intelligimus, ac qui differentia Personarum non sumitur ex absoluto, sed ex relativo: ergo personalis perfectio, de qua loquitur S. Doctor, non est ex aliquo absoluto, sed ex relativo, adeoque propria singulorum, non una omnium.*

Secundò. Patres passim inculcant (inquit Contentions) Deitatem non esse pertinetam lineæ personis & relationibus, & mysterium Trinitatis pertinere ad supremam DEI perfectionem, quæ elevatur DEUS supra omne à creaturis imitabile. Unde & Cyrillus l. 2. thes. c. 1. *Non potest esse perfecta Divinitas, nisi Filium habeat.*

Tertiò SS. PP. agnoscunt dignitatem, auctoritatem & magnitudinem in Patre, quæ non est in Filio: sed hæc nomina pertinent ad perfectionem secundum sup. dicta: ergo SS. PP. agnoscunt perfectionem in Patre, quæ non est in Filio, & consequenter datur perfectio personalis. Antecedens pro-